HISTORICKÉ MAPY AKO ZDROJ PRIESTOROVÝCH ÚDAJOV O ZELENEJ INFRAŠTRUKTÚRE PRE TVORBU ANALYTICKÝCH PODKLADOV ÚZEMNÉHO PLÁNOVANIA

HISTORICAL MAPS AS A SOURCE OF SPATIAL DATA ON GREEN INFRASTRUCTURE FOR CREATING ANALYTICAL BASIS FOR TERRITORIAL PLANNING

Eva PAUDITŠOVÁ[1], Ema ŠKURLOVÁ[2]

Abstrakt

Historické mapy predstavujú významný zdroj priestorových údajov umožňujúcich rekonštrukciu historického vývoja krajinnej pokrývky a identifikáciu dlhodobo ekologicky stabilných krajinných štruktúr, ku ktorým patria prvky zelenej infraštruktúry. Napriek vysokému informačnému potenciálu starých máp zostáva ich systematické využívanie pri spracovaní analytických podkladov pre územné plánovanie limitované. Krajinnoplánovacie štúdie reprezentujú v zmysle zákona o územnom plánovaní nový prístup k tvorbe územnoplánovacích podkladov a poskytujú platformu pre efektívne využívanie informácií zo starých máp.

Cieľom výskumu prezentovanom v príspevku je overiť využiteľnosť historických máp ako zdroja údajov pre spracovanie analytických územnoplánovacích podkladov v rámci krajinnoplánovacích štúdií, najmä pri hodnotení dlhodobej stability krajinných štruktúr, identifikácii historicky podmienených vegetačných prvkov a lokalizácii území s výraznou transformáciou prvkov zelenej infraštruktúry. Osobitná pozornosť je venovaná vegetačným prvkom, ktoré predstavujú významné prvky ekologickej stability krajiny, ako sú lesné porasty, nelesná drevinová vegetácia, brehové a trávové porasty, prípadne iné prírode blízke krajinné štruktúry (stromoradia, sady, vinohrady a pod.). Dôraz je tiež kladený na prácu s mapovými prvkami a entitami reprezentujúcimi prvky zelenej infraštruktúry identifikovanými v legendách starých máp. Výsledkom je priestorová analýza vegetačnej pokrývky v rôznych časových obdobiach a identifikácia historicky stabilných prvkov krajiny, ktoré môžu predstavovať významný podklad pre návrh ekologickej kostry územia, ochranu krajinných hodnôt, obnovu zelenej infraštruktúry a spracovanie analytických častí územnoplánovacej dokumentácie a krajinnoplánovacích štúdií.

Spracovaný metodický postup, ktorý zahŕňa georeferencovanie historických máp, ich digitálnu interpretáciu v prostredí GIS, detailnú identifikáciu mapových znakov a interpretáciu zistení, je univerzálne aplikovateľný aj na ďalšie územia, v ktorých je potrebné zohľadniť historický vývoj územia na účely rozhodnutí o budúcom priestorovom usporiadaní území s dôrazom na prvky zelenej infraštruktúry.

[1] doc. RNDr. Eva PAUDITŠOVÁ, PhD., Prírodovedecká fakulta, UK v Bratislave, Ilkovičova 6, 841 04 Bratislava; Fakulta managementu UK v Bratislave, Odbojárov 10, 820 05 Bratislava, eva.pauditsova@uniba.sk

[2] Mgr. Ema ŠKURLOVÁ, Prírodovedecká fakulta, UK v Bratislave, Ilkovičova 6, 841 04 Bratislava, skurlova3@uniba.sk

Príspevok vznikol s podporou projektu VEGA č. 1/0586/25 Identifikácia územnej ekologickej afinity na účely modelovania konektivity krajiny a projektu STICS – Smart Transformatioin and Innovation Consortium Slovakia projekt 09I02-03-V01-00011 podporeného Plánom obnovy a odolnosti SR zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová: historická mapa, priestorové dáta, zelená infraštruktúra, GIS, územné plánovanie, krajinnoplánovacia štúdia

Keywords: historical map, spatial data, green infrastructure, GIS, territorial planning, landscape planning study